

Claiming i tide – og utide

Jeg er 100% på samme side som Boye i det han har kommet med i den pågående juksesaken, og også svært enig med både han og Hoffa (re. det som nylig ble publisert på Snorre sin blogg) i diskusjonen som mer dreier seg om etikk og oppførsel ved bordet. Det er dog mulig å forstå de som sier «regler er regler» også, og jeg har noen synspunkter som går på hvor langt vi bør gå i å bruke sunn fornuft vs. bare bruke regelboka og stole på at lovene blir praktisert rettfærdig.

Kampen mot rent juks er absolutt den viktigste. Diskusjonen om hvordan vi vil ha bridgen når det gjelder oppførsel ved bordet er imidlertid også viktig. Det er dessverre for mange spillere som forsøker å utnytte lovverket og ønsker seg justert score for den minste ting, for eksempel litt uklare opplysninger gitt om en melding kanskje han som ga opplysningen ikke var helt sikker på betydningen av osv. Når det er gitt feil eller uklar informasjon blir det spørsmål om motparten er skadelidende.

Og de verste poengrytterne skyr ingen ting, de vrir og vender på alt som er sagt og mer eller mindre konstruerer og endrer argumenter alt etter som for å bevise at de er skadelidende (som for eksempel Fisher i appellsaken i Spingold).

Av og til blir turneringsledere eller appellkomiteer i tvil, og det dreier seg ikke sjelden om skjønnsmessige ting her, og dermed kan avgjørelsene noen ganger bli på en måte «safe» for turneringsleder, han støtter seg tilsynelatende til loven. Slikt – at de verste utnyttene av lovverket ofte får medhold – liker i alle fall ikke jeg, og det er vel heller ikke slik de fleste av oss vil ha det? Men etter min mening er det nå på tide å passe på at vi ikke går for langt. Det kan ikke gli over i en ren snillisme. Spillerne må være konsentrerte og må nok finne seg i at de taper poeng om de forklarer seg feil, claimer feil, eller er ukonsentrerte og legger revoke osv. Det er tross alt en del av bridgen å være fokusert/konsentrert, og det bør for eksempel ikke være slik etter en claim at vi sitter og diskuterer hvor mange stikk det egentlig blir! Spørsmålet er hvor grensen går, hvor regelrytterske skal vi være, eller hvor snille skal vi være for at harmoni skal være rådende. Bridge er tross alt konkurranse, og det er et faktum at bridgen har et lovverk. Med mindre vi skal jobbe for å endre det må vi nok følge det lovverket.

Problemet er at å følge loven fort kan føre til at de som ber turneringleder vurdere en situasjon blir oppfattet som om de forsøker å skvise til seg poeng for enhver pris. Og det er enkelte som er nettopp ute etter det, men det er ikke alltid slik. Og det er grensetilfeller. Det er ofte mulig med forskjellige tolkninger av loven, og det er forskjellige måter å praktisere den på i bridge som det er når det gjelder samfunnets lover, og det er da det begynner å bli vanskelig.

Det jeg spesielt tenker på her er **claiming** (forlange resten av stikkene, eller et visst antall av de resterende stikkene).

På det høyeste nivået internasjonalt er dette ikke noe stort problem. Spillerne har generelt veldig god oversikt. Men det er tilfeller av feil-claiming også på det nivået. Et eksempel er Fisher's claim hvor han ikke viste frem kortene sine (en stygg uting som litt for mange driver med), og ble spurt hvor mange stikk han tok. «The rest», sa Fisher. Motparten aksepterte det, men i ettertid viste deg seg at han ville måtte ha avgitt ett stikk. Om Fisher gjorde det med hensikt kan man ikke vite sikkert, kanskje trodde han selv at resten stod. Men feil er det selvsagt.

Et annet eksempel er fra en invitasjonsturnering jeg var så heldig å få spille med Geir Helgemo i Polen for mange år siden. Motstandere var Zmudzinski-Balicki, og sistnevnte var spillefører. Det var en vennlig atmosfære, og spillene gikk stort sett i lynfort unna, masse claiming. Så spilte altså Balicki en kontrakt, og de første fire-fem stikkene gikk unna på færre enn fire-fem sekunder. Så viste han frem kortene sine, og jeg kunne ikke se noe problem og var i ferd med å samle sammen kortene mine for å putte dem i mappa. Men Geir «sa stopp en halv»... Han så noe vi andre ikke så, det satt litt ekkelt for Balicki, resten var ikke hundre prosent sikkert.

Jeg tror ikke Balicki gjorde denne claimen med noen baktanke, han så rett og slett ikke det som Helgemo så som motspiller. Teknisk burde vel spillet nå stoppet, og det ville blitt en vurdering for turneringleder, og det en temmelig komplisert vurdering. Men han fikk lov å spille videre. Resten av spillet tok over ti minutter! Og som Helgemo helt korrekt hadde sett i stikk fire, det var et problem. Til slutt ble Balicki utsatt for et valg, og faktisk valgte han feil selv om han kunne – ved hjelp av Helgemo sin «stopp en halv» – kanskje funnet ut hvordan det satt. I så fall ville han vunnet sin kontrakt fordi han feil-claimet og fikk informasjon av reaksjonen hos motspillerne, en ikke så sjelden bi-effekt av feil-claiming når spillet tillates å fortsette.

På lavere nivå er det mye oftere at det feil-claimes, eller claimes unøyaktig. Slurvete claiming har irritert meg i veldig mange år. Alt for ofte ser en spiller som claimer unøyaktig, han viser frem kortene uten å si noe, eller er uklar, og så viser det seg at han ikke har helt oversikt over det spillet han egentlig burde ha spilt ferdig.

Eksempelet med Multons motstanders claim i India er av mange beskrevet som ufin oppførsel av franskmannen (og hans makker?), men etter andres oppfatning er det et grensetilfelle. Det er litt vanskelig å være skråsikker om saken om man ikke vet helt hvordan det foregikk, hva spillefører sa eller ikke sa, og hvordan Multon opptrådte. At Multon knapt kan kalles en populær mann gjør at vi fort kan bli litt farget i vårt syn på saken. Selv må jeg innrømme at første innskyttelse er å dømme franskmannen nord og ned, for personlig synes jeg han ikke er en spiller med den oppførselen ved bordet vi helst ønsker. Men er saken så opplagt som den stort sett fremstilles? Hadde spillefører i det hele tatt oppdaget den mulige blokaden i kløver? Jeg synes som de fleste andre det er svært drøyt å forlange stikk som motspiller i det tilfellet, storeslemmen var jo nesten helt nedlegg, spillefører måtte kun unngå å spille feil farge først og blokkere den andre fargen, en mulig blokkering som for de fleste spillere på noenlunde nivå lyser mot spillefører. Men hvor går grensen?

Poenget er at for mange spillere tror de har oversikt, og kanskje ønsker de til og med å fremstå som de er spillere som har det klart, og så claimes det alt for ofte, gjerne uten å si noe. Det er en uting, og det er etter min mening ikke riktig at de alltid skal få maksimalt med stikk når de må tenke seg om ETTER at motparten kanskje sier «men hvordan spiller du». Hvis det er noe som må gjøres korrekt for å få tak i stikkene bør de ikke (alltid) få en second chance når de har vært så klønete å claimer uten å ha tenkt godt nok gjennom spillet. Jeg skal gi noen eksempler på slike hendelser.

Det første er fra turnering i år, og jeg var ikke involvert, men ble fortalt spillet etter turneringen. En spiller var i 6 grand og hadde tolv sikre stikk, og da blindemann kom opp sa han «jeg gir dere ett stikk». Han glemte at det kunne bli tretten da AKx mot 10xx kunne gi tre stikk, og slik satt det faktisk, dame-knekt dobbel. Motparten aksepterte claimen uten å se nøyere etter, og 6 grand med tolv ble notert. I pausen etterpå kommer så en fly forbannet spillefører med spillstemsilen i hånda bort til sine motstandere og sier «det var jo tretten toppstikk, jo, og dere sa ingenting». Er det virkelig motstandernes plikt å analysere spillet for spillefører for å forsøke å gi ham flere stikk enn han claimer? Er det ikke spilleren selv om må ta ansvar for slikt? Åpenbart ikke ifølge slik det blir praktisert av turneringsledere veldig mange steder. Da det nevnte spillet forekom gikk den «sinte» spilleføreren til turneringslederen og fikk medhold. Og det var egentlig helt ulogisk å ikke få fatt i tretten stikk, man må jo være enig i det. Scoren ble omgjort til tretten stikk. Det er kanskje korrekt nok i det spillet, og rettferdig også i forhold til resten av feltet (dette var en parturnering). Men det er ikke riktig at motparten står igjen som syndebukker. Mange sa «de burde sagt til han at han ville få ett stikk til». Og er det alltid riktig at en spillefører som IKKE ser at her kan det være tretten stikk skal få hjelp av handrecord og turneringsleder til å

telle sine stikk? En spiller som har så dårlig oversikt at han ikke ser han kan få det trettende stikket med tre stikk for en sånn kombinasjon kunne jo godt å slurvet også om han spilte ferdig, og kanskje funnet på å kaste et kort fra tieren tredje slik at han endte opp med bare tolv. Man har da sett verre tabber enn det. Poenget er at ved å claime slipper å han å gjøre noen feil. Jeg mener slik claiming, når man åpenbart ikke har oversikt bør få konsekvenser for claimeren. Hvis ikke stikkene kan unngås (100%) bør claimeren få sine stikk (og kanskje en påminnelse om å være litt mer forsiktig neste gang han claime). Og om det ikke er 100%, er det vel kanskje mulig med splittet score, og det er vel kanskje heller ikke sikkert at motparten alltid bør få seg en gratis topp i slike tilfeller. Andre ganger synes jeg det er klart at claimeren IKKE skal få seg noen stikk i ettertid. Hvis ikke er det jo gratis å claime et visst antall stikk, så får man hjelp etterpå hvis det er noe man har oversett.

Vanlig praksis er at claimeren får sine stikk av turneringsleder i ettertid hvis han måtte ha spilt ulogisk for å unngå maksimalt med stikk. Det bør etter min mening dreie seg om «helt ulogisk», for ulogiske ting gjør vi alle av og til. Men vi unngår faren for å gjøre ulogiske ting om vi slipper å spille ferdig kortene! Og spørsmålet når slike tilfeller skal vurderes er hva som er ulogisk spill. En kan oppleve mange tilfeller av svært ulogisk spill i bridge, og undertegnede selv har gjennom alle år ved jevne eller ujevne mellomrom levert både spilleføringer og motspill som er temmelig langt unna det som kan kalles logisk. Det gjelder nok de fleste bridgespillere, det er langt i fra alltid vi gjør det som etterpå virker helt opplagt og logisk. Så i slike claimetilfeller, hvor spillefører SLIPPER å spille kontrakten, men i stedet får hjelp av turneringsleder til å vurdere hva som er ulogisk spill, så står ikke claimeren i fare for å gjøre tåpelige feil.

Et verre eksempel (så du lånte dette eksempelet før jeg ønsket å poste mitt innlegg, Snorre, greit no...) er når det faktisk er en teknisk variant som må til for å få full uttelling, for eksempel når det sitter veldig skjevt og spillefører ikke har tenkt på det før han claime. Da får han vanligvis ikke de stikkene han kunne ha hatt, men praksis av mange turneringsledere er i slike tilfeller feil. De er for «snille» mot claimeren. I en lagturnering kom denne klassiske trumfkombinasjonen i en 5 ruterkontrakt:

KQ92 mot A8763

Motparten tok to sidestikk, men resten sto. Vel, resten stod om ikke det var en trumftaper. Da spillefører kom inn i tredje stikk la han opp kortene og claime uten å si noe. Og så satt fargen som i læreboka:

KQ92

A8763

J1054

Den tekniske korrekte behandlingen med denne kombinasjonen, esset først fungerer. Da kan syds beholdning dobbelfiskes. Å løse 4-0 sits går ikke med denne kombinasjonen hvis nord har fire kort. Hvis spillefører ikke tar esset først blir det en taper. Er det ulogisk spilt å ikke ta esset først? Selvsagt er det ulogisk, men man må kunne sin bridge for å huske å spille korrekt, og selv om man kan sin bridge går det an å feile. Det er utallige eksempler på bra spillere som «glemmer» denne varianten når den oppstår, det spiller sløvt kongen først, og nesten alltid sitter jo fargen 3-1 eller 2-2 så den feilaktige behandlingen av fargen ikke koster noe. Så hva har dette med saken å gjøre? Jo, da den nevnte claimen forekom ble turneringsleder tilkalt. Han avga en håreisende dom etter min mening, han hevdet spillefører var en så god spiller at han ikke ville feile med en slik kombinasjon. Det kan ikke være riktig dømt, og hvis praksisen er slik kan vi «glemme» varianter i spillet vi ikke gjennomfører, men claime, og etterpå, hvis det var et lite problem, få hjelp til å løse problemet av turneringslederen fordi vi er en såpass bra spiller at «dette kan han». Og om motparten er hyggelige folk sier de kanskje idet claimen i det siste spillet ble foretatt: «men hvordan spiller du?», i stedet for å tilkalle turneringsleder. Da våkner antagelig spillefører og ser varianten, og kommer opp med. «Ja, jeg spiller selvsagt esset først». Dermed har han blitt vekket opp og sluppet risikoen for å gjøre feil, men feil er jo akkurat hva som skjer temmelig ofte i bridge.

Jeg tror nok de fleste turneringsledere ville dømt annerledes (korrekt) i det foregående eksempelet, spillefører bør ikke etter å ha claimet få lov til å gjøre en korrekt teknisk variant som mange bommer på etter å ha claimet, selv om det forsåvidt er helt logisk spilt å ta esset først.

Poenget mitt gjelder ikke tilfellene hvor det er komplett umulig å ikke få tak i sine stikk, for i så fall bør den som litt klønete claimer uten å si noe få sine stikk. Men det er grensetilfellene som skaper problemer.

Det siste eksempelet jeg skal gi var jeg involvert under påskebridgen på Hamar for veldig mange år siden. Spillefører var i 6 grand i stedet for 6 hjerter, og det var partturnering. Da jeg ikke tok for ett ess i utspill så spillefører noen sekunder på bordet og la opp kortene sine uten å si et eneste ord. Jeg spurte, «hva er det du claimer?». Det kunne jo være tolv stikk han claimet, eller tretten, og det er vel ikke min og makkers plikt å telle opp stikkene hans? «Tolv», sa han litt spørrende, og så «vent litt» idet han begynte å telle opp. Han hadde i en farge QJ10x mot singel konge, og hvis man ikke har helt oversikt og er ukonsentrert går det godt han å spille den kongen for å gi bort til esset, resten står. Spillefører hadde unngått majorkontrakten og var antagelig litt for happy med å være i grandkontakten som var nedlegg, så han var ikke helt konsentrert. Det var bare det at han hadde tolv utenom å sette opp stikk i den fargen jeg hadde esset, og derfor en viss sjanse for tretten, men det var det altså ganske tydelig han ikke helt hadde oversikten over. Neste kommentar fra spillefører, etter å ha tatt den opptellingen han skulle ha gjort før han claimet, var «vel, jeg har tolv sikre og kan vel ikke spille på skvis lenger nå?». Makkeren, blindemann begynte nå å blande seg inn og sa: «du har jo tolv fra topp, så det kan jo godt bli tretten». Jo, det ville blitt tretten om han hadde nok oversikt over hva han rådde over, og tok toppstikkene i stedet for for

eksempel på legge den single kongen på bordet slik at vi fikk for vårt ess, for en av de andre fargene ville faktisk produsert ett ekstra. Vi ble enige om at turneringsleder skulle avgjøre dette, og han sa «du må nok gi bort ett stikk nå». Tolv stikk ble notert, men turneringsleders avgjørelse ble appellert. Et (kan hende) litt trøtt appellutvalg (det var ofte lange kvelder under påskebridgen på Hamer, for de aller fleste...) vurderte saken tidlig søndag morgen. De fikk (etter det jeg hørte i ettertid) kun fremlagt spillet, og ikke måten det foregikk på med bl.a blindemanns innblanding. Appellutvalget tok derfor kun stilling til om det var ulogisk å gi bort et stikk. Det mente de var komplett ulogisk, ingen er så sløve at de frivillig gir bort stikk der og tretten ville komme så godt som av seg selv om han ikke sløvt ga bort til det esset. Ja, det ville vært ulogisk å gi bort ett stikk i det spillet, men ved å claime unngikk spillefører muligheten for å gjøre noe ulogisk som følge at han ikke var 100 % konsentrert, noen hans fremtreden ved claimen tydet på at han godt kunne ha funnet på. Jeg synes dette er feil dømming, vi er for snille mot unøyaktige claimere. Det er mulig vi ikke burde fått lov å sitte mot 6 grand med tolv, men jeg synes heller ikke spillefører burde fått 6 grand med tretten. En splittet score kunne kanskje vært mest rettferdig.

De som gjør unøyaktige claims bør i alle fall ikke overbeskyttes. Ved alltid å beskytte claimeren gjør man det til en gratisvariant å claime, og claimeren slipper i mange tilfeller å stå i fare for å gjøre feil i spillet.

Det er også mange tilfeller av å claime for å spare tid, noe som kan være forståelig for spillere som selv bruker mye tid i andre spill. Et eksempel: en av mine makker i Transnationals i India spilte en minorkontrakt, og midtveis i spillet oppdaget han at 4-3 kombinasjonen i spar satt 5-1, og at det ga en markert finesse over han som satt med fem spar foran de fire. Nå claimet makker, uten på si noe. Uklokt, for selv om finessen var markert var det ikke litt mer som måtte gjøres, uten at det var vanskelig. Han måtte ta den markerte finessen og så det fjerde sticket i spar med hjerteravkast, så ta ess-konge i hjerter og hjerter til stjeling (han hadde 3-3 i hjerter). Enkelt selvsagt, men motparten var urutinerte spillere, og de så ut som to spørsmålsteget da claimen kom. Alt stoppet opp, og makker sa ingenting. Jeg har ikke lov å si noe som blindemann, men da ingenting skjedde sa jeg likevel etter en stund: «du kan jo godt si hva du har tenkt å gjøre». «Jeg vil ikke fornærme dem, for det er så opplagt», sa han. Men det var det ikke for dem. Så han begynte til slutt å forklare, «...tar sparfinessen, kaster en hjerter, stjeler en hjerter»....bla bla bla... men de var nå blitt litt tvilende til hele greia, var de i ferd med å bli lurt, liksom? De greide ikke helt å se alt dette her. Jeg satt der som tilskuer til dette spetakkelet, og til slutt ble heldigvis de tre debattantene enige, resten sto, men den konklusjonen kom etter mange minutter. Å spille ferdig alle kortene ville tatt 3-5 sekunder.

Det er ikke galt og ikke forbudt å claime i bridge, og det er i mange tilfeller riktig å gjøre det for å spare tid, og av og til også som en gentlemans-variant overfor motparten, så slipper de å slite seg gjennom resten av spillet og kanskje bruke energi på det når resten egentlig står. Men min oppfordring til mange spillere er å være litt mer forsiktige med å claime, og i alle fall forsikre seg om at de har full oversikt når de gjør det. Hvis spillerne er mer disiplinerte når de claime, sier hva de kommer til å gjøre osv., så slipper turneringsledere få

gråsonetifeller til vurdering. Dessuten slipper motparten å bli gjort til syndebukker om de synes claimen er unøyaktig.